

5. Velký opakovací test z českého jazyka

VÝCHOZÍ TEXT
K ÚLOHÁM 1–5

Tohle (*) **dneska**,
abys spala,
studánka jedna povídala,
když jsem se zeptala,
jestli ví,
kde vlastně **hvězdy**
za dne spí:

„Jsem důlek čisté
svěží **vody**
a postýlka hvězd
stříbrná,
pít sem **PLACHÉ**
laně chodí
za horkých nocí
z mého dna.“

(J. Skácel:
Uspávanka se studánkou;
upraveno)

1. Rozhodněte, zda jsou uvedená tvrzení o výchozím textu (1.1–1.4) pravdivá (ANO), nebo ne (NE).

1.1 Ve výchozím textu se nevyskytují přídavná jména měkká.

1.2 Ve výchozím textu se vyskytuje sloveso v podmiňovacím způsobu.

1.3 Ve výchozí textu jsou zastoupena slovesa v budoucím čase.

1.4 Ve výchozím textu se objevuje infinitiv.

2. Zapište tvar zájmena *já*, který je třeba doplnit na vynechané místo ve výchozím textu (*) tak, aby byl pravopisně správně.

3. Rozhodněte, zda jsou uvedená slova (3.1–3.4) ve výchozím textu ve funkci podmětu (ANO), nebo nikoli (NE). Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu zvýrazněna tučně.

- 3.1 *studánka* A/N
- 3.2 *hvězdy* A/N
- 3.3 *vody* A/N
- 3.4 *laně* A/N

4. Utvořte od přídavného jména *plaché* tvar 2. stupně. Posuzované slovo je ve výchozím textu zapsáno velkými písmeny.

5. Přiřaďte k uvedeným slovům (5.1–5.4) slovní druh (A–F), jímž jsou ve výchozím textu. Každou možnost z nabídky A–F můžete použít jen jednou, dvě možnosti zbydou nepoužity. Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu zaznamenána kurzivou.

5.1 *dneska*
5.2 *jestli*
5.3 *za*
5.4 *mého*

- A) podstatné jméno
- B) přídavné jméno
- C) zájmeno
- D) příslovce
- E) předložka
- F) spojka

6. Označte možnost, v níž se nevyskytuje přídavné jméno přivlastňovací.

A) *vosí hnízda, sousedovy sestry, Jirkovi kamarádi*

B) *Erbenovy balady, kočičí život, Sámova říše*

C) *ryzí zlato, Husovo učení, dědečkův zápisník*

D) *lososí jikry, krkonošští turisté, josefínské reformy*

7. Rozhodněte, zda je třeba na vynechané místo (*) v uvedených větách (7.1–7.4) doplnit -i (ANO), nebo nikoli (NE).

- 7.1 *Děvčata se vrátil(*) z výletu až pozdě večer.* A/N
- 7.2 *Rodiče se těšil(*) na příjezd svých dětí.* A/N
- 7.3 *Děti postavil(*) na kopci sněhuláky.* A/N
- 7.4 *Papíroví draci se vznášel(*) nad poli.* A/N

8. Přiřaďte k neúplným pranostikám (8.1–8.4) chybějící část (A–F). Každou možnost z nabídky A–F můžete použít jen jednou, dvě možnosti zbydou nepoužity.

- 8.1 *Na Nový rok*
- 8.2 *Na Hromnice*
- 8.3 *Únor bílý –*
- 8.4 *Svatá Anna –*

- A) *pole slíí.*
- B) *v stodole ráj.*
- C) *o hodinu více.*
- D) *nocí upije a dne nepřídá.*
- E) *chladna zrána.*
- F) *o slepičí krok.*

VÝCHOZÍ TEXT
K ÚLOHÁM 9–12

Koho bych ještě tak **namalovala**, zamyslela se Janinka. Aha, už to mám, nakreslím nějaké hodně zvláštní zvíře, takové, které se dá vydět jenom v cirkuse, nebo v zoologické ZAHRADĚ. Jana chvíli dumala a pak si vzpoměla na tygra. Za chvíli už se na papíře **proháněl** povedený PRUHOVANÝ tygřík. Mezitím se venku setmělo a Jana **musela** jít na kutě. Jaké bylo její překvapení, když se ráno probudila. Po zvířátkách ani stopy. Na jejím obrázku **zůstalo** jen jediné. To už nebyl mrštný tygřík, ale velikánský vypasený tygr. Líně odpočíval a mlsně se olýzoval. *(Vzhledem k povaze jedné z úloh není uveden zdroj.)*

9. Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

10. Rozhodněte, zda jsou uvedená tvrzení o výchozím textu (10.1–10.4) pravdivá (ANO), nebo nikoli (NE).

- 10.1 Výchozí text je ukázkou umělecké literatury. A/N
- 10.2 Ve výchozím textu se vyskytují zdvořilky. A/N
- 10.3 Výchozí text je ukázkou dramatické tvorby. A/N
- 10.4 Ve výchozím textu se vyskytuje alespoň jedno slovo cizího původu. A/N

11. Určete mluvnické kategorie a vzor u slov, která jsou ve výchozím textu zapsána velkými písmeny.

- 11.1 *zahradě*
- 11.2 *pruhovaný*

12. Označte možnost, v níž se nevyskytuje sloveso s předponovou částí. Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu zvýrazněna tučně.

- A) *namalovala*
- B) *proháněl*
- C) *musela*
- D) *zůstalo*

ČESKÝ JAZYK
5. TŘÍDA

20 testů a řešení „na poslední chvíli“

Utekli vám začátek seriálu? Předplatné si můžete objednat na tel. 225555533 nebo na internetové stránce www.lidovenoviny.cz/prijimacky. V ceně předplatného je i přístup do digitálního archivu Lidových novin, o žádný díl tak nepřijedete.

13. Přiřaďte k nadřazeným slovům (13.1–13.4) slova podřadná (A–F). Každou možnost z nabídky A–F můžete použít jen jednou, dvě možnosti zbydou nepoužity.

13.1 *nábytek*
13.2 *mléčný produkt*
13.3 *had*
13.4 *obilovina*

- A) *jetel*
- B) *užovka*
- C) *žit*
- D) *žíněnka*
- E) *taburet*
- F) *tvaroh*

14. Označte, ve které z následujících variant se vyskytuje pravopisná chyba.

A) *Na stole ležela krabice s bílý-mi papírky.*

B) *Její dědeček byl neobyčejně oblíbený.*

C) *Víly vyly na louce věnce z luč-ních květin.*

D) *Umyla si obličej novým mý-dlem.*

15. Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je pravopisně správně (ANO), či nikoli (NE):

- 15.1 *Stromy a keře se po dešti zelenaly.* A/N
- 15.2 *Slepice a kuřata zobala zrní.* A/N
- 15.3 *Ve všech pruzích dálnice stály kolony aut.* A/N
- 15.4 *Lampy na ulicích se rozsvíly.* A/N

ČESKÝ JAZYK
9. TŘÍDA

celek je v TEXTU 1 a zní: *Lidé ani nevěděli, jak babička stárne a jak rychle schází, jen ona sama to cítila.*

2.1 Jedná se o souvětí souřadné tvořené třemi větami. A/N

2.2 Ve větě celku se vyskytují dvě věty řídící. A/N

2.3 Ve větě celku se vyskytují dvě věty vedlejší. A/N

2.4 Jedná se o souvětí podřadné obsahující dvě vedlejší věty předmětné. A/N

3. Najděte v TEXTU 1 slova odpovídající požadavkům zadání. Slova vypisujte v tom tvaru, v jakém se vyskytují v textu.

- 3.1 *přechodník přítomný*
- 3.2 *jmenný tvar přídavného jména*
- 3.3 *přídavné jméno měkké v prvním stupni*
- 3.4 *přídavné jméno ve 2. stupni*

4. Označte možnost, v níž nepravdivé tvrzení o slově *spořeji*, které je ve výchozím TEXTU 1 zapsáno velkými písmeny.

A) Jedná se o neohybné slovní druh.

B) Jedná se o vystupňované příslovce.

C) Jedná se o příslovečné určení míry.

D) Jedná se o přídavné jméno měkké.

5. Přiřaďte k uvedeným slovům (5.1–5.4) odpovídající větný člen, jehož funkci v textu plní (A–F). Každou možnost z nabídky A–F můžete použít jen jednou, dvě možnosti zbydou nepoužity. Posuzovaná slova jsou ve výchozím TEXTU 1 zvýrazněna tučně.

5.1 *ona*
5.2 *mnohdy*
5.3 *všecky*
5.4 *(do) městečka*

- A) příslovečné určení místa
- B) přivlastek shodný
- C) přísudek jmenný se sponou
- D) přivlastek neshodný
- E) podmět
- F) příslovečné určení času

6. Která z uvedených možností obsahuje slovo mnohoznačné? Posuzovaná slova jsou ve výchozím TEXTU 1 zaznamenána kurzivou.

- A) *jabloň*
- B) *jaro*
- C) *kostelíčka*
- D) *listy*

7. Utvořte od slova *ruce* požadované tvary. Posuzované slovo se vyskytuje v TEXTU 1.

- 7.1 3. pád čísla množného:
- 7.2 7. pád čísla množného:

8. Vypište z TEXTU 1 eufemismus. Vycházejte z definice uvedené v TEXTU 2.

9. Ve které z uvedených možností je třeba na vynechané místo (*) doplnit -i, aby byla pravopisně správně?

A) *Děti šli(*) po louce bos (*).*

B) *Navštívil(*) nás tatínkov(*) mladší sestry.*

C) *Musel(*) jsme projednat věc jak s těm(*) muži, tak s těm(*) ženami.*

D) *Ve škole jsme recitoval(*) Seifertov(*) básně.*

10. Označte možnost, v níž je vysvětleno rčení *Spadl mi kámen ze srdce*.

- A) *Přítížilo se mi.*
- B) *Ulevilo se mi.*
- C) *Udělalo se mi špatně.*
- D) *Oněměl jsem hrůzou.*

11. Přiřaďte k uvedeným frazémům (11.1–11.4) správné vysvětlení jejich významu (A–F). Každou možnost z nabídky A–F můžete použít jen jednou, dvě možnosti zbydou nepoužity.

11.1 *Jít na to od lesa.*

11.2 *Na to vezmi jed.*

11.3 *Je to jeho parketa.*

11.4 *To není můj šálek kávy.*

- A) *Tomuhle opravdu rozumí.*
- B) *Toto nemám rád.*
- C) *Vždycky se mýlí.*
- D) *Můžeš se otrávit.*
- E) *Jít na to chytře.*
- F) *Určitě je to tak.*

VÝCHOZÍ TEXT
K ÚLOHÁM 12–14

Dnešní svět je poznamenaný snad ze **všeho** nejvíc SPĚCHEM. Často ani na PĚCI o vlastní zdraví nějak nezbyvá čas... **Pokud** se objeví nemoc, zvykli jsme si sáhnout po nějakém zaručeně rychlém PROSTŘEDKU, který nás okamžitě **zbaví** obtíží. Uvažujme někdy ale o příčinách? Nač taky? Když se potíže zhorší, jsou **tu** přece doktoři a ANTIBIOTIKA. *(H. Vlašínová: Zdravá zahrada; upraveno)*

12. Rozhodněte, zda jsou uvedená tvrzení o výchozím textu (12.1–12.4) pravdivá (ANO), nebo ne (NE).

12.1 Výchozí text je ukázkou umělecké literatury. A/N

12.2 Ve výchozím textu se vyskytuje přísudek jmenný se sponou. A/N

12.3 Ve výchozí textu jsou zastoupeny pouze věty jednoduché. A/N

12.4 Ve výchozím textu se vyskytují slovesa ve všech třech časech. A/N

13. Vypište z výchozího textu všechna přídavná jména měkká.

14. Označte, jakému slohovému útvaru odpovídá výchozí text.

- A) popis
- B) výklad
- C) úvaha
- D) charakteristika

15. Přiřaďte k uvedeným souvětím (15.1–15.3) odpovídající významové poměry (A–E), kterých je užito mezi jejich větami. Každý výraz z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dva výrazy zbydou a nebudou použity.

15.1 *Paní Nováková je nejlepší kandidátkou, ba dokonce plně splňuje naše představy.*

15.2 *S Pavlem jsem se přátelil od školky, a tak jsme měli mnoho společných zážitků.*

15.3 *Na olympiádu jsem se připravoval, ale zranil mě o účast nakonec připravilo.*

- A) odporovací
- B) stupňovací
- C) důvodový/příčinný
- D) důsledkový
- E) vylučovací

ŘEŠENÍ:

1.1 NE, 1.2 ANO, 1.3 NE, 1.4 ANO; 2. mi/mně; 3.1 ANO, 3.2 ANO, 3.3 NE, 3.4 ANO; 4. plašší; 5.1 D, 5.2 F, 5.3 E, 5.4 C; 6. D; 7.1 NE, 7.2 ANO, 7.3 NE, 7.4 ANO; 8.1 F, 8.2 C, 8.3 A, 8.4 E; 9. Koho bych ještě tak **namalovala**, zamyslela se Janinka. Aha, už to mám, nakreslím nějaké hodně zvláštní zvíře, takové, které se dá **vidět** jenom v cirkuse, nebo v zoologické zahradě. Jana chvíli dumala a pak si **vzpomněla** na tygra. Za chvíli už se na papíře **proháněl** povedený pruhovaný tygřík. Mezitím se venku **setmělo** a Jana musela jít na kutě. Jaké bylo její překvapení, když se ráno probudila. Po zvířátkách ani stopy. Na jejím obrázku **zůstalo** jen jediné. To už nebyl mrštný tygřík, ale velikánský vypasený tygr. Líně odpočíval a mlsně se **olýzoval**.; 10.1 ANO, 10.2 ANO, 10.3 NE, 10.4 ANO; 11.1 6. pád, číslo jednotné, rod ženský, vzor žena, 11.2 1. pád, číslo jednotné, rod mužský životný, (tvrdé přídavné jméno), vzor mladý; 12. C; 13.1 E, 13.2 F, 13.3 B, 13.4 C; 14. C; 15.1 ANO, 15.2 NE, 15.3 ANO, 15.4 ANO

ŘEŠENÍ:

1. Lidé ani nevěděli, jak babička stárne a jak rychle schází, jen ona sama to cítila. Mnohdy říkala Adélce, z níž se stalo pěkné děvče, ukazujíc na starou jabloň, která rok co rok víc schla a spořeji se zelenem odívala: „**My** jsem si rovný, půjdeme asi zároveň také spát. A jednoho jara **všecky** stromy zelenaly se, jen stará jabloň smutně stála bez listu. Museli **jí** vykopat a **spálit**. Babička to samé jaro velice kašlala, nemohla už dojít do městečka do božího kostelíčka, jak říkala. Ruce víc a víc **schly**, hlava byla jak sníh, hlas slabší. Jednoho dne rozeslala paní Terezka listy na všechny strany, aby se děti sešly. Babička ulehla, nemohla už vřetéčko udržet. 2.1 NE, 2.2 ANO, 2.3 ANO, 2.4 NE; 3.1 ukazujíc, 3.2 rovný, 3.3 božího, 3.4 slabší; 4. D; 5.1 E, 5.2 F, 5.3 B, 5.4 A; 6. D; 7.1 (k) rukám, 7.2 (s) rukama; 8. půjdeme asi zároveň také spát (příp. i hlava byla jako sníh); 9. C; 10. B; 11.1 E, 11.2 F, 11.3 A, 11.4 B; 12.1 NE, 12.2 ANO, 12.3 NE, 12.4 ANO; 13. Dnešní/dnešní, vlastní; 14. C; 15.1 B, 15.2 D, 15.3 A